

افزایش قدرت ترانزیتی کشور نیازمند فراهم سازی زیر ساختها

مسعود دانشمند

عضو اتاق بازرگانی ایران

مجلس برای تدوین طرح جامع حمل و نقل به تنهایی نمی تواند کاری از پیش ببرد و باید از تجربیات و طرح های پیشنهادی افرادی که در این حوزه فعالیت دارند استفاده کند. اولین و مهمترین گام در تدوین هر طرحی مشخص کردن هدف نهایی طرح است. اگر این هدف به درستی و با شفافیت مشخص نشود طرح راه به جایی نخواهد برد. در گام بعدی برای تدوین طرح و چگونگی اجرا کردن آن باید به سراغ متخصصان آن حوزه رفت و از تجربیات و پیشنهادات آنها استفاده کرد. در دست داشتن منابع به تنهایی نمی تواند گشای طرح های کلان کشوری باشد. اصلاح ساختارهای مالی، مدیریت صحیح منابع و مسئولیت پذیری نهادهای متولی طرح، اهمیت زیادی دارد که آن هم بدون بکارگیری متخصصان امکان پذیر نیست. در حوزه حمل و نقل ما با چند مساله مهم از جمله هدف گذاری صحیح و قابل دستیابی، تامین امکانات و زیرساخت های لازم برای اجرایی کردن هدف و برنامه ریزی برای انجام طرح مواجهیم. هدف مهمی که می توان در این طرح به آن پرداخت و در راستای دستیابی به آن برنامه ریزی های لازم را انجام داد، کشور از شش میلیون تن به ۲۰ میلیون تن ظرف مدت سه سال است. این هدف باید بر مبنای امکانات بالقوه و بالفعل کشور بنا شود. لازمه های دستیابی به آن قبل از هر چیز بر آورد امکانات سخت افزاری و نرم افزاری است که برای اجرای طرح وجود دارد یا باید بوجود آورد. نوسازی ناوگان حمل و نقل کشور اولین اولویت مهم برای اجرایی کردن طرح است. ناوگان حمل و نقل کشور ما فرسوده است و عمر متوسط ناوگان جاده های ما به ۲۲ سال می رسد که تبعاتی مانند افزایش مصرف سوخت را در پی دارد. باید عمر ناوگان را به زیر ۱۰ سال برسانیم، حال باید دید لازمه های این مهم چیست. موانع اجرای این طرح باید شناسایی و رفع و بستر مناسب برای فعالیت در این حوزه فراهم شود.

رویکرد

جهش قیمت نفت با کاهش نگرانی از افزایش عرضه ایران

آرمان ملی: قیمت نفت که در نتیجه سیکنگ های مثبت ارسال شده از مذاکرات برجامی و بین و اظهارات مطرح شده مبنی بر بازگشت پر قدرت طلای سیاه ایران به بازار جهانی کاهش قیمت نسبی را تجربه کرده بود هم اکنون با نامشخص بودن مذاکرات ایران و آمریکا و سخت توصیف شدن آن از سوی روسای کشورهای اتحادیه اروپا به نظر می رسد نگرانی تولیدکنندگان نفت از حضور نفت ایران به حداقل رسیده و در نتیجه آن شاهد جهش قیمت نفت به بالاترین سطح خود در روزهای اخیر بوده ایم. بررسی ها از روند معاملات نشان می دهد معاملات آتی نفت خام برنت به دنبال رشد ۰.۲ درصدی در روز دوشنبه، ۲۸ سنت معادل ۵۰ درصد افزایش یافت و به ۱۳ دلار و ۲۴ سنت در هر بشکه رسید. معاملات آتی نفت خام وست تگزاس اینترمدیت آمریکا نیز پس از تجربه ۳ سنت افت در جلسه معاملاتی گذشته، دپروز ۳۳ سنت معادل ۵۰ درصد رشد کرد و با قیمت ۱۷ دلار و ۲۱ سنت در هر بشکه مورد معامله قرار گرفت. مذاکرات غیر مستقیم بین ایران و ایالات متحده، همراه با طرف های دیگر توافق ۲۰۱۵ در خصوص برنامه هسته ای تهران، از روز شنبه در بین از سر گرفته شد و اتحادیه اروپا آن را «دشوار» توصیف کرد. بازگشت آمریکا به این توافق مسیر را برای لغو تحریم های ایران هموار می کند که به اعضای اوپک اجازه می دهد صادرات نفت خام خود را از سر بگیرند. ING Economics در یادداشتی اذعان داشت: «بعید به نظر می رسد که شاهد بازگشت ایالات متحده به توافق هسته ای ایران پیش از انتخابات ریاست جمهوری ایران در اواخر هفته جاری باشیم.» اعضای دیگر سازمان کشورهای صادرکننده نفت و متحدان آن (اوپک پلاس)، به منظور حمایت از قیمت ها در میان شیوع بیماری همه گیر، از تولید خودداری کرده است.

ING در ادامه گفت: «به دلیل انتظارات برای ادامه بهبود وضعیت تقاضا، عرضه اضافی از سوی اوپک پلاس در نیمه دوم سال جاری مورد نیاز خواهد بود.» با این حال قیمت ها در اوایل روز از بالاترین حد خود پایین تر بودند و وست تگزاس اینترمدیت آمریکا برای مدت اندکی وارد منطقه منفی شد. «اوتار ساندو، مدیر ارشد کالاهای Phillip Futures اظهار کرد: «شاخص های قیمتی روزانه در حال حاضر نشان می دهد که نفت خام در منطقه خرید بیش از قیمت واقعی قرار دارد و ممکن است شاهد اصلاح قیمت باشد.» وی گفت: «سرمایه گذاران و معامله گران همچنین چشم انتظار سیگنال هایی از نتایج نشست دو روزه فدرال رزرو آمریکا که اواخر روز سه شنبه، برای تعیین زمان آغاز کاهش محرک های پولی آغاز می شود هستند.» بانک فدرال در حال آماده شدن برای بحث در خصوص چگونگی و زمان شروع برنامه کاهش خرید دارایی گسترده که به حمایت از ایالات متحده در طول بیماری همه گیر کمک می کند، است.

گزارش «آرمان ملی» درباره اثر FATF در اقتصاد ایران:

راه تنفس مبادلات بانکی است

FATF: رکن اساسی توسعه تجارت و سرمایه گذاری افزایش هزینه مبادلات بانکی بدون FATF تا ۲۰ درصد

بهبود شاخص های سرمایه گذاری وابسته به FATF است

آرمان ملی - محمدسیاح: موضوع FATF در کشور ما یکی از بحث انگیزترین مباحثی است که مطرح شده است. این معاهده به همراه معاهدات پالرمو و همچنین CFT پس از گذشته یک دهه هنوز در کشور به نتیجه روشنی نرسیده اند و ایران هم در لیست سیاه FATF قرار گرفت. با ورود ایران به لیست سیاه در واقع ایران در دسته کشورهایی قرار گرفته که از نظر مالی وضعیت شفافیت ندارند و ریسک سرمایه گذاری در آن بسیار بالاست و همین موضوع در کنار تحریم های سنگین آمریکا باعث شده حتی آن دسته از گروه ها و افرادی که برای سرمایه گذاری در ایران برنامه داشتند تمایلی برای حضور در ایران نداشته باشند.

با این حال آمار و گزارشاتی مبنی بر اینکه روند سرمایه گذاری در ایران حتی در دوران تحریم و قرارگیری ایران در لیست سیاه FATF و تحریم بانک ها انجام شده است! از آن طرف برخی از نماینده های مجلس و مسئولان اقتصادی پیوستن ایران را به FATF به معنی دانسته و مدعی شدند که این موضوع بدعغه ای برای فعالان اقتصادی ایجاد نکرده است! همه اینها در حالی مطرح شده است که امروز مبادلات بانکی بین تجار ایرانی و خارجی تحت تاثیر همین وضعیت قرار دارد و بسیاری از صادرکنندگان امکان بازگرداندن پول خود را هم ندارند. و حید شقایق شهری، اقتصاددان در این باره به «آرمان ملی» گفت: «تا زمانیکه تحریم های آمریکا حاکم است الحاق ایران به FATF و CFT و پالرمو نمی تواند چندان تاثیری در اقتصاد داشته باشد. دلیل آن هم این است که تا وقتی تحریم های آمریکا به ویژه تحریم های ثانویه که براساس آن هر کشور و نهادی با ایران همکاری کند خود به خود در لیست تحریمی آمریکا قرار می گیرد.» او ادامه داد: «اگر تحریم ها برداشته شود و آمریکایی ها بپذیرند که تجار و فعالان اقتصادی و بانک های دنیا می توانند با ایران کار کنند، آن زمان است که شرایط تغییر می کند و اگر این استانداردهای پولشویی را رعایت نکنیم پولشویی و بانک های دنیا تمایلی برای همکاری نخواهند داشت چون بانک های ما متهم به پولشویی و تامین مالی تروریسم و فعالیت های غیر شفاف می شوند.» از طرفی اگر ایران در این

می دهد که سرمایه گذاری در ایران ریسک و هزینه بالایی دارد و در عین حال امنیت آن تامین نخواهد شد. بنابراین سرمایه گذاران خارجی در چنین کشورهایی سرمایه گذاری نمی کنند.»

مبادلات بانکی زیر سایه FATF این اقتصاددان با اشاره به ضرورت حل شدن مشکل مبادلات بین بانکی اضافه کرد: «سرمایه گذاران خارجی قطعاً نیاز به جابه جایی پول از طریق سیستم بانکی را دارند در غیر این صورت و با رشد هزینه جابجایی پول؛ وارد کشوری نمی شوند. در مورد سرمایه گذاران داخلی هم این موضوع وجود دارد هر چند که آنها در حال کار هستند ولی به چه شکلی؟» او ادامه داد: «به عنوان مثال تاجری که قرار است از سوئد کالایی را وارد کند آن را به ترکیه آورده و از کانال صرافی هایی که در ایران و ترکیه هستند پولی را جابجا می کنند تا بتوانند آن کالا را وارد کشور کنند. این اتفاق هزینه تولید را بین ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش می دهد و طبیعتاً سرمایه گذار خارجی حاضر نیست ریسک این دور زدن و افزایش هزینه های احتمالی را تحمل کند.» شقایق شهری در پاسخ به این سوال چرا با این وجود برخی اصرار دارند که بگویند مشکل فعالان اقتصادی FATF نیست، توضیح داد: «حتی اگر تحریم ها و نیپوستن به FATF برای فعالان اقتصادی مشکلی ایجاد نکند با عدم برقراری ارتباطات بانکی باید بین ۱۵ تا ۲۰ درصد هزینه واسطه ها را افزایش

بدهند! یعنی بین ۱۵ تا ۲۰ درصد هزینه واسط واردات و صادرات بیشتر خواهد شد و کالاها با همین درصد گران تر خواهند شد و این یک عملیات غیر شفاف مالی را رقم خواهد زد. زمانیکه بانک های ایران با بانک های جهان کار می کنند باید استاندارد های مبادلات جهانی را رعایت کنند و شفافیتی در قبال پول داشته باشند.»

پولشویی و تامین مالی تروریسم و لیست سیاه شقایق شهری ادامه داد: «وقتی کشور با تحریم بانکی مواجه است یا استانداردهای نظام بانکی جهانی را رعایت نمی کند یا زمانیکه کشور جزو کشورهای پرریسک در FATF قلمداد می شود بانک های دنیا حاضر به همکاری نمی شوند تا به عنوان بانکی شناخته شوند که در حوزه پولشویی و تامین مالی تروریسم قدم برمی دارند.» این اقتصاددان تصریح کرد: «از نظر جامعه جهانی و کشورهایی که عضو FATF هستند هر کشوری دو لایحه CFT و پالرمو را بپذیرد به این معناست که این کشور هنوز حاضر نیست قدمی را در راستای مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بردارد بنابراین بانک های دنیا ریسک همکاری با بانک های ایران را نمی پذیرند و از این جهت هزینه های واسطه برای بانک های داخلی افزایش می یابد و برای پروژه های خارج شهرک و ناحیه صنعتی نیز از منابع عمرانی استانی و منابع مالی دستگاه های خدمات رسان بهره گیری خواهد شد.

کوتاه

افزایش تولید نفت به معنای خام فروشی نیست

آرمان ملی: عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: افزایش تولید نفت به معنای خام فروشی نیست، زیرا تکمیل زنجیره ارزش نیز مورد توجه است. علی آقامحمدی افزود: تغییرات زیادی اتفاق افتاد و تکنولوژی های جدیدی وارد بازار شد. همچنین رقابتی جدیدی در تولید خودنمایی کردند از جمله آمریکا که تمام فعالیت های ممنوعه تولید نفت را لغو کرد. وی افزود: روسیه نیز تولید نفت خود را به بالای ۱۰ میلیون بشکه رساند. همسایگان نیز تولید خود را افزایش دادند. این در حالی است که مصرف جهانی با ورود انرژی های جدید در حال کاهش است. وی ادامه داد: در مطالعه ای امکان افزایش تولید نفت تا ۶.۵ میلیون بشکه و در مطالعه ای دیگر تا ۷.۴ میلیون بشکه اعلام شده است. آقامحمدی با تاکید بر اینکه با افزایش ظرفیت تولید، یک هزار و ۵۰۰ میلیارد دلار منابع به کشور تزریق می شد، گفت: این منابع می تواند توسعه آینده کشور را رقم بزند به شرطی که وارد بودجه دولتی نشود و صرف توسعه کشور شود. به گفته عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، افزایش تولید نفت مساوی خام فروشی نیست. گاز اکنون در بالادست کامل شده و در برنامه هفتم پایین دست پتروشیمی تکمیل می شود.

مهاجرت و به خطر افتادن امنیت ملی به علت فرونشست زمین

آرمان ملی: معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: فرونشست زمین موجب گسترش مهاجرت افراد به دیگر مناطق و به خطر افتادن امنیت ملی می شود. علیرضا شهیدی در آیین امضای تفاهم نامه سازمان های زمین شناسی و نقشه برداری برای ایجاد زمینه های نوآوری و شکوفایی در پژوهش های علوم زمین افزود: با وجود تبعات یاد شده و با وجود در اختیار داشتن اطلاعات گسترده در این زمینه، اما این دو سازمان همکاری چندانی در انجام پروژه ها ندارند. رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور بیان داشت: اکنون که در جنگ اقتصادی هستیم باید با توسعه همکاری های دوجانبه و با استفاده از اطلاعات دو سازمان در پروژه ها، از موزای کاری جلوگیری شود.

ابلاغ ۱۰۰ برنامه ارتقای زیر ساخت شهرک ها و نواحی صنعتی

آرمان ملی: معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، ۱۰۰ برنامه ویژه سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران برای ارتقای زیر ساخت شهرک ها و نواحی صنعتی کشور در سال ۱۴۰۰ را ابلاغ کرد. علی رسولیان با توجه به شناسایی احوه و لزوم برنامه ریزی، پیگیری و بهره برداری از برنامه ها و پروژه های مؤثر و ویژه در شهرک ها و نواحی صنعتی کشور، ۱۰۰ برنامه ویژه سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران برای ارتقای زیر ساخت شهرک ها و نواحی صنعتی کشور در سال ۱۴۰۰ را ابلاغ کرد. وی در ابلاغیه خود به شرکت شهرک های صنعتی استناد های بیان داشت: اهداف شناسایی شده این برنامه ویژه در چارچوب برنامه های شاخص های بودجه مصوب و اصلاحی سال ۱۴۰۰ شرکت های استانی بوده و اجرای آن ها نافی سایر برنامه های مصوب سال ۱۴۰۰ نیست. وی گفت: برای پروژه های داخل شهرک و ناحیه صنعتی، منابع مالی داخلی شرکت استانی اختصاص می یابد و برای پروژه های خارج شهرک و ناحیه صنعتی نیز از منابع عمرانی استانی و منابع مالی دستگاه های خدمات رسان بهره گیری خواهد شد.

دولت برای بهبود معیشت کارکنان دولت و باز نشستگان تلاش کرد

آرمان ملی: رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: دولت در شرایط سخت مالی تا جایی که امکان داشت، اقداماتی در قالب افزایش حقوق برای بهبود معیشت کارکنان دولت و باز نشستگان انجام داده است. محمد باقر نوبخت تاکید کرد: دولت با وجود تنگناها و خشکسالی مالی، کارهای بزرگی انجام داده است. وی از افتتاح بزرگترین تونل کشور خبر داد و گفت: تونل قطعه دوم آزادراه تهران-شمال به طول هفت کیلومتر در طی ماه آینده به بهره برداری خواهد رسید. کارهای زیر ساختی بزرگی به همت فرزندان ملت انجام شده است.

ذره بین

در ۵ سال گذشته رقم خورد:

رشد ۱۷/۲ درصدی بدهی بانک ها به بانک مرکزی

آرمان ملی: طبق آخرین آمار ارائه شده بانک مرکزی، بدهی بانک ها به بانک مرکزی از سال ۹۵ تا ۹۹ از رقم ۹۹۶ هزار میلیارد ریال به یک هزار و ۲۰۳ هزار میلیارد ریال رسیده که به طور متوسط ۱۷.۲ درصد رشد داشته است. یکی از مهمترین داری بانک مرکزی که در جیب بانک ها قرار گرفته و سود قابل توجهی از سوی بانک ها به بانک مرکزی داده می شود، بدهی بانک ها به بانک مرکزی است. میزان این بدهی در سال ۹۵ برابر ۹۹۶ هزار میلیارد ریال بود و در سال بعد این رقم ۲۲.۴ درصد رشد یافت و به رقم یک هزار و ۲۲۰ هزار میلیارد ریال رسید. بدهی بانک ها به بانک مرکزی در سال ۹۷ ۹۷ میلیارد ریال (۴.۷ درصد) داشت و برابر یک هزار و ۲۸۱ میلیارد ریال بود. یکی از اتفاقات قابل توجه در سال ۹۸ کاهش ۹۸ هزار میلیارد ریال رقم بدهی بانک ها به بانک مرکزی بود. می توان گفت ۱۹.۹ درصد بدهی ها این رقم سال گذشته ۸.۷ درصد صورت گرفته در سال ۲۰۳ میلیارد ریال رسید. طبق آمار منتشر شده طی پنج سال گذشته بدهی بانک های تخصصی ۱۱.۵ درصد کم شده و از ۴۹۴ هزار میلیارد ریال (سال ۹۵) به ۴۴۳ هزار میلیارد ریال (سال ۹۹) رسید. در دوره مذکور بدهی بانک های غیر دولتی و موسسات اعتباری غیر بانکی رشد ۴۱.۵ درصدی داشته است و سال گذشته برابر ۶۵۴ هزار میلیارد ریال بود. بدهی بانک های تجاری به بانک مرکزی افت و خیز بسیاری داشته است به طوری که در سال ۹۵ کاهش ۶۲.۵ درصدی داشت، اما در سال ۹۹ دوباره ۱۴۱.۹ درصد افزایش یافت و به ۱۰۵ هزار میلیارد ریال رسید.

باعرضه در بورس کالای ایران رقم خورد؛

توسعه سیمان با خروج از حصار قیمت گذاری

آرمان ملی: از ۹ خرداد ماه و عرضه سیمان در بورس کالا تاکنون بالغ بر ۲۸۵ هزار تن سیمان عرضه شده است موضوعی که به اعتقاد کارشناسان در نتیجه آزاد حذف قیمت گذاری دستوری رقم خورده و تداوم این روند در سایر محصولات معدنی علاوه بر ایجاد تعادل و سودآوری در تمامی زنجیره تولید زمینه رشد و توسعه صنایع بالادستی را نیز فراهم خواهد آورد. بررسی روند معاملات سیمان در بورس کالای ایران بیانگر سیر صعودی معاملات و پذیرش شرکت های جدید در بورس است به طوری که سیمانی ها از تاریخ ۹ خرداد ماه عرضه های خود در بورس را آغاز کردند و در هفته نخست این عرضه ها (منتهی) به ۱۴ خرداد ماه در مجموع ۲۶ هزار و ۶۰۰ تن سیمان مورد معامله قرار گرفت. در هفته بعد یعنی هفته منتهی به ۲۱ خرداد ماه و در استقبال خریداران، حجم فروش به ۴۵ هزار و ۹۳۰ تن رسید و در نهایت در هفته جاری رقم قابل توجه ۱۷۶ هزار تن در مقابل نام شرکت های سیمانی در جدول معاملات بورس کالا حک شد؛ سیری که بیانگر نگاه ویژه سیاست گذاران به سازوکار رقابتی بورس کالا و لزوم خروج صنایع مهم و تولیدی کشور از رویکرد قیمت دستوری است. همچنین براساس آمار، طی سال

جاری ۱۹ شرکت سیمانی از جمله سیمان بجنورد، تهران، خاش، خزر، درود، شاهرود، فارس، فارس نو، مازندران، غرب، لامرد، ارومیه، بیهقان، خوزستان، ساوه، شرق، شمال، صوفیان و قائن در بورس کالای ایران پذیرش شدند. به گفته محمد علی دهقان دهنوی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار عرضه محصولات معدنی و سیمانی در بورس کالا و خروج این محصولات از نظام قیمت گذاری دستوری، در میزان بازدهی این شرکت ها تاثیر مثبت داشته و بازدهی بالاتری را برای شرکت ها رقم می زند. وی و تولیدی کشور از رویکرد قیمت دستوری بر کالا شود دیگر قیمت گذاری دستوری بر

احتمالاً تقاضای ورود صادرات سیمان در بورس کالا است. علی محمد بد کارشناس صنعت سیمان هم ورود این محصول به بورس کالا را اتفاق بسیار مثبتی برای صنعت سیمان عنوان می کند و می گوید: این رویداد از شکل گیری بازار سیاه سیمان در بعضی مناطق جلوگیری می کند. این کارشناس سیمانی معتقد است: ورود سیمان به بورس منجر به واقعی شدن قیمت و البته در صورت وجود تقاضا، رشد قیمت محصول شرکت های سیمانی در مناطق پر تقاضا شود اما با این اقدام نیز سودی که سال ها به جیب دلالتان می رفته، نصیب تولیدکنندگان خواهد شد. وحید حسن پور دبیر مدیر عامل کارگزاری صبا تامین نیز درباره رشد معاملات گروه سیمانی ها در دور از مداخلات قیمتی به فروش برسانند به معنای تاثیر مثبت بر روند قیمت سهام آن شرکت ها خواهد بود. عبدالرضا شیخان دبیر انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان نیز ورود سیمان به بورس کالا را نقطه عطف این صنعت ۸۸ ساله می داند و می گوید: عرضه سیمان در بورس کالا به قیمت گذاری دستوری پایان می دهد و این خواسته چندین ساله ما بوده است. وی عنوان کرد: اقدام بعدی سیمانی ها، در ماه های آینده و پس از بررسی های کارشناسی دقیق،